

Hvittis.

Denna sommar har jag tre gånger besökt fynd-  
stället Huikkavainionsmäki (eller enligt ortens dialekt  
Huikkavainuamäki) i Hvittis. Redan tidigare har det  
 varit bestämmt, att den ännu undersökta delen af den-  
na grafplats skulle undersökas, så snart bonden Wähä-  
käki, på hvars mark denna del af backen befinner sig,  
 bortsläpat de stenar, som uppräpats från densamma, så  
 att man utan svårighet kunde komma åt den lö-  
sa jorden. Detta var nu fallet, då jag besökte stället  
 första gången d. 2 juli. Men <sup>de</sup> stoda äkrarna invid den-  
 samma <sup>var för</sup> då i rågrödet, och <sup>var för</sup> önskade husbonden därför,  
 att undersökningen hälet måtte företagas i slutet af au-  
 gusti d.ä. Färdte mig voro på stället såväl den från or-  
 ten bortflyttande länsmannen Wahlroos som den nyss till  
 orten anlända befallningsmannen Bergroth, hvarvid  
 vi kunde nästan från jordytan upplöcka åtskilliga  
 små bronsofremål och pärlor, hvilka på ett i ögonen  
 fallande sätt antydde nödvändigheten af en grund-  
 lig undersökning af detta ställe. Denna för sig gick  
 senare i två repriser och blef utbytet af dessa un-  
 dersökningar utomordentligt rikt. Jorden sällades  
 på nästan hela det område, som uppkastats af Wä-  
 häkäki och på en del af de delar af grafplatsen, som  
 tidigare undersökts af statsarkeologen och mig (se kartan).  
 Jag har i en tidigare berättelse redogjort för ar-  
 ten och beskaffenheten af denna grafplats. De nu  
 funna fornsakerna uppgå till hundrade tal, men  
 då de ännu icke blifvit ordnade eller förtecknade,  
 kan jag icke för ögonblicket lämna en detaljerad öf-  
 versikt af desamma. Det vill jag blott nämna  
 att här funnits fornsaker af nya former och delvis  
 okänt ändamål. För öfrigt äro klinknaglar, brons-  
 vikter, stora och små mosaik pärlor, etc. särdeles tal-

rika. Äfven några mynt, delvis fragment, förekomma, bland hvilka ett vackert exemplar från Ethelreds tid. Men åtskilliga andra saker tyda på några hundra år högre ålder. I hvarje händelse härstammar grafplatsen från de senaste århundradena af vår hednatid.

Under min vistelse på orten arbetade jag för att få grafkullen för evärdeliga tider bevarad såsom en minnesvärd plats. Om också den blifvit blottad på sina fornskatter, så vore det ju dock nyttigt att försöka i allmänheten inplanta respekt och aktning för sådana ställen. Grafplatsen är dessutom så stor, att åtminstone något måste blifva kvar äfven efter en sorgfällig undersökning. Dessutom har fädrens aska blifvit här kvar i kullen, på hvilken man under en lång följd af generationer bränt de aflidnas lik jämte deras farkoster, dräkter etc. Det är underbart, hur befolkningen på gamla grafplatser ofta ser eldar lysa. Hurvida den förklaringen skall kunna accepteras, att de uppstå genom att solljuset reflekteras emot gaser, som uppstå från jorden på sådana platser, vet jag icke. Vare sig dessa eldar äro fysiska eller psykiska företeelser, erinra de om de bål, som i hedenhös flammade på dessa ställen, hvilka flammor måste hafva gjort ett outplänligt intryck på folket, i hvars ögon och fantasi de ännu existera. Äfven på Hink-kavainionmäki har man understundom sett eldar lysa. Skatte dessa eldar brinna där i alla tider! Men må man äfven veta att på ett värdigt sätt bevara minnet af den plats, där förfädrens altare ställt och deras heliga eldar brunnit.

I betraktande här af fick jag husbönderna *ka-häkäki* och *Moppuri*, <sup>emellan</sup> öfver hvilka rän öfver denna backe delar densamma, att gratis afstå sina andelar, i händelse ett lämpligt stakett skulle af andra beko-  
stas omkring dem. Fäsnart berättelsen öfver fornsminne.

na bli färdig, hvilken sedan borde med det första möjliga publiceras, kommer förslag om kommunens öfvertagande af denna grafplats och dess förseende med stakett att väckas på kommunalstämma, af mag. H. Takkula, ägaren af Takkula egendom i Lampu by.

¶ I den delen af Vähäkäki delen af grafplatsen, som upptages på kartan såsom ängsmark, fanns en graflik fördjupning, som jag nu också undersökte. Den be- fanns dock icke vara särskildt anmärkningsvärd, åtminstone så till vida att den icke innehöll någonting af intresse. Under gräfningen i gropen visste också arbetsharlarna att upplysa därom, att, då den nya begravningsplatsen anlades, släpade man till densamma jord från många ställen. Detta släpningsarbete utfördes af hemmansägarna och hämtade mängden af de kring kyrkan boende från eget område de behöfliga lasset, om lämplig jord fanns. Enligt arbetsharlarnas uppgift skulle nu denna grop uppstått till följd häraf. Detta uttalande bör dock emottagas med reservation, emedan sådana fördjupningar ejes icke äro några ovanliga företeelser invid hedniska grafplatser.

På andra resan till Hvitlis var stud. J. Ailio mig följaktlig från Hfors. Då det förestående arbetet komms förnämligast att bestå i sällande af mulden, hvarvid ett större antal personer kunde engageras, som likväl behöfde hållas i ordning och instrueras, så var ett pålitligt biträde af nöden. Hs Ailio erhöll också på min framställning af statsarkeologen ett dylikt uppdrag, äfvensom löfte om skälig ersättning för denna resa. En stor del af undersökningen undanbjödes och denna gång, då emellan 30 och 40 personer med ett dus sin säll, som pingas från kastmaskiner i gårdarna, voro fyra dagar i värksamhet.

Den senaste gången hade jag icke förmånen af detta  
biträde, hvarför fullgörandet af min uppgift var mera  
ansträngande denna än föregående gång. Antalet arbetare,  
som äfven nu till största delen utgjordes af kvinnor och  
barn, var icke heller så stort och så lyckades jag slut-  
ligen att för de två sista dagarna få en kvartersman  
i skalfogden på orten.

Huikkavainionmäki<sup>\*)</sup> fyndstället i Sampu by af Hvitlissjöken. Fördt. 11/11 1898.  
 (Jfr. Kartan af år 1896).

Hör till Axel O. Heikels berättelse  
 Till A. R. för sommaren 1898.  
 Kart. 3574: 1-301.



\*) Enligt ortens dialekt:  
 Huikkavainionmäki  
 eller förkortadt:  
 Huikkainmäki.

Förklaringar: A, B, C och D beteckna de på fynd rikaste ställena. Det mellanliggande området, som höjde sig mot gårdesgården, hvarest bakken var högst, hade <sup>här</sup> subst. en mycket tunt svartjordlager, i hvilket förefaller nästan h. v. h. saknades.



L. 123. A128:51

Huikkavainionmäen kalmiston muinaistieteellinen  
tutkiminen Helsingissä (fri A. O. Fleital).

Nimis miehensouva Bergrothin valokuva  
ja tallentama Schytle 7/1888  
Esitetty 05/12/88.